

Voorlopig Programma Promovendidag NVMO

Medisch-onderwijskundig Promovendi Netwerk

Utrecht, 18 april 2008 van 9.30-16.30 uur

UMC Utrecht
Vergaderzaal 2 + 3 (linksaf bij hoofdingang AZU)
Heidelberglaan 100
3584 CX Utrecht

09.30-10.00	Ontvangst met koffie en thee
10.00-10.05	Opening
10.05-11.30	Plenaire interactieve sessie over het thema “schrijven en reviewen van artikelen over medisch onderwijs” (Mw.dr. J. Cohen-Schotanus [UMCG] en dr. J. van Dalen [UM])
11.30-11.45	Pauze
11.45-12.45	Parallele sessies I (ruimte: 2.07), II (ruimte 2.78) III (ruimte 3.62), IV (ruimte 3.79)*
12.45-13.45	Lunch (incl. lunchsessie kwalitatief onderzoek o.l.v. Mevrouw dr. Hennie Boeije [UU])
13.45-14.45	Parallele sessies V (ruimte: 2.07), VI (ruimte: 2.78), VII (ruimte 3.62) en VIII (ruimte 3.79)*
14.45-16.15	Promotiesimulaties in vergaderzaal 2 en 3
16.15-16.30	Samenvatting, evaluatie en vooruitblik door promovendi
16.30-17.00	Borrel

*In Hijmans van den Berghgebouw

Wat wordt van de promovendi verwacht?

Promovendi die verwachten vóór of omstreeks juni 2009 te promoveren

De laatstejaars promovendi wordt gelegenheid gegeven om te oefenen met het reageren op de oppositie bij de promotie. Dit is tevens een gelegenheid voor de jongerejaars promovendi om na gedegen voorbereiding 'critical appraisal' van een artikel te vertalen in een adequate vraag voor het wetenschappelijke debat.

In de bijlage *Promotiesimulatie* vindt u een uitgebreide beschrijving van de gang van zaken. Wij vragen u vriendelijk of u het artikel dat u ter discussie wilt stellen in PDF of Word format vóór 4 april 2008 aan Marijke Sterman wilt doormailen (m.sterman@umcutrecht.nl).

Overige promovendi

U houdt een bijdrage in de vorm van een korte presentatie (maximaal 10 minuten) over uw onderzoek. Deze presentaties zullen in parallelsessies worden gehouden. PowerPoint faciliteiten zijn aanwezig. De presentatie gaat bij voorkeur over 'onderzoek in progress', dus *niet* zozeer over *afgerond* onderzoek. De conceptuele, methodologische of statistische problemen die zich daarbij voordoen, vormen een goed uitgangspunt om met medepromovendi over van gedachten te wisselen.

U kunt aangeven of u na uw presentatie:

- A een korte reactie (5 minuten) van een referent op uw presentatie wilt, gevolgd door 5 minuten discussie met de zaal, óf
- B alleen discussie met de zaal (10 minuten) wilt.

We vragen u een korte beschrijving van uw presentatie (200-400 woorden) op te sturen naar Marijke Sterman voor vrijdag 4 april 2008. Deze beschrijvingen zullen met de naam en adresgegevens worden gebundeld en uitgedeeld zodat iedereen een overzicht krijgt van wie met welke thema's bezig is.

Als u een reactie van een referent op uw presentatie wilt, dan verzoeken wij u dit aan Marijke Sterman door te geven. Verder is het de bedoeling dat u uw verhaal in papervorm naar de referent opstuurt, zodat deze zich kan voorbereiden. U kunt eventueel uw voorkeur voor een bepaalde referent doorgeven. De naam van de u toegewezen referent geven wij u na 4 april door.

Verder kunt u benaderd worden met de vraag of u wilt deelnemen aan de promotiesimulatie of als referent wilt optreden. De instructie vindt u in de bijlage *Promotiesimulaties*

Opgeven lunchsessie kwalitatief onderzoek

Mevrouw dr. Hennie Boeije, universitair docent bij de Capaciteitsgroep Methodenleer & Statistiek van de Faculteit Sociale Wetenschappen aan de Universiteit Utrecht is bereid gevonden om vragen te beantwoorden over kwalitatief onderzoek. Zij doceert kwalitatieve onderzoeksmethoden en is onder andere auteur van het boek: *Analyseren in kwalitatief onderzoek. Denken en Doen* (2005). Degenen die aan deze lunchsessie willen deelnemen (maximaal 15) worden gevraagd dat bij Marijke Sterman aan te geven en een schriftelijke vraag te formuleren en deze voor 4 april 2008 te mailen aan: m.sterman@umcutrecht.nl.

Wat wordt er van de promotoren verwacht?

Promotoren en copromotoren zijn van harte welkom op deze promovendiday, om kennis te nemen van het lopende onderzoek van medisch en gezondheidszorg onderzoek in Nederland. Daarnaast is deze gelegenheid buitengewoon geschikt om ook interfacultaire onderzoekscontacten te leggen, onderzoeksvragen onderling te bespreken; kortom, een mogelijkheid om een netwerk op het terrein van de medische onderwijskunde op te bouwen. Enkelen van u zullen, na opgave, wellicht gevraagd worden op een parallelle sessie voor te zitten of als referent op te treden.

Bijlage: Promotiesimulatie

Doel

- Gelegenheid geven aan laatstejaars promovendi om te oefenen met het reageren op de oppositie bij de promotie.
- Jongerejaars promovendi zullen fungeren als opponenten. Zij krijgen de gelegenheid om na gedegen voorbereiding ‘critical appraisal’ van een artikel te vertalen in een adequate vraag voor het wetenschappelijke debat.

Omdat dit voor de aanstaande promovendi een oefensituatie is, moet de sfeer wel kritisch maar ook constructief worden gehouden. Nu is er nog gelegenheid om fouten en stomiteiten te begaan, daar leren we allemaal van. Liever nu dan straks.

Werkwijze

1. Alle laatstejaars promovendi, dat wil zeggen, iedere deelnemer aan de promovendidag die hoopt te promoveren vóór 1 juni 2009, zendt vóór 4 april 2008 één artikel in waarvan zij of hij eerste auteur is en dat geaccepteerd of gepubliceerd is door een wetenschappelijk tijdschrift. Dit artikel graag in Word of PDF format naar m.sterman@umcutrecht.nl doorsturen.
2. Deze artikelen worden centraal verdeeld onder twee jongerejaars promovendi, zodat over ieder artikel een vraag worden gesteld door een verschillende opponent. We zullen proberen de artikelen enigszins te matchen met de belangstelling van de promovendi, maar ook als het niet het eigen gebied betreft, moet een vraag gesteld worden.
3. Er wordt een opstelling gemaakt waarin er een “commissievoorzitter” (een van de hoogleraren) optreedt als tijdbewaker. Hij/zij kan zo nodig ingrijpen. De promovendus en de opponenten zijn goed zichtbaar en verstaanbaar voor het publiek.
4. De promovendus introduceert in 5 minuten en niet meer dan 3 PowerPoint dia’s het onderzoek voor het publiek. Dat blijft dus echt beperkt tot hoofdlijnen.
5. Opponents 1 heeft maximaal vijf minuten om de vraag (en de context van de vraag) te stellen. De promovendus heeft vijf minuten om te antwoorden. Als de in totaal 10 minuten tijd voldoende ruimte biedt, mogen één of meer doorvragen worden gesteld.
6. Na de oppositie volgt de volgende promovendus. In totaal is er voor iedere laatstejaars promovendus dus 15 minuten beschikbaar. In een sessie van 1,5 uur voeren dus zes promovendi een verdediging en hebben zes opponenten een oppositiebeurt.
7. De simulatie spelen we als ‘echt’; dat is dus formeel, er wordt niet getutoyeerd.
8. De zaal mag geen vragen stellen tijdens de oppositie.

Tips voor de promovendus

- Maak aantekeningen tijdens de vraag. Zeker bij samengestelde vragen helpt dat om de draad niet kwijt te raken.
- Begin de verdediging met “hooggeachte opponens..”. (Bij hoogleraren: “hooggeleerde opponens..”)
- Herhaal kort de kern van de vraag; dat helpt voor je eigen begrip en het is meteen een check voor de opponens of hij/zij goed is overgekomen, maar rek het niet uit. Als je de vraag niet hebt begrepen kun je een korte verduidelijking vragen.
- Probeer te bedenken waarom je de vraag leuk en relevant vindt. Ga ervan uit dat de opponent van goede wil is en graag wil dat je het goed doet.
- Promovendi die het gelijk van de opponenten snel toegeven worden niet als heel sterk gezien. Probeer er echt een verdediging van je eigen werk op inhoudelijke argumenten van te maken.
- Afdwalen naar een ander onderwerp is ook niet zo sterk. Soms is het nodig als laatste redmiddel als je helemaal niets weet te zeggen, maar houd het antwoord dan in ieder geval kort. In de praktijk hebben de opponenten vaak meer vragen dan beantwoord kunnen worden.

Tips voor de opponens

- Begin de oppositie met eerst een dankwoord voor de uitnodiging (“met dank voor de uitnodiging om deel te nemen aan deze promotie en niet zonder toestemming van de rector wil ik u graag..”) en met een kort compliment aan de promovendus. Probeer daar een serieus aanknopingspunt voor te vinden (relevantie van de studie voor de wetenschap of voor de praktijk, gedegenheid van het onderzoek, originaliteit, uniek karakter, waarde van het literatuur gedeelte, impact van het tijdschrift, etc.).
- Een goede oppositie bedt een vraag in een context in; laat blijken waarom een vraag belangrijk is.
- De vraag kan over van alles gaan, maar meestal is dat óf over het onderwerp, de validiteit van veronderstellingen of bevindingen en dergelijke, óf over de toegepaste methode van onderzoek. Kun je over beide geen kritische vraag verzinnen, dan kan ook gevraagd worden naar een fantasie over vervolgonderzoek.
- Wees kritisch naar inhoud, maar mild naar formulering van de oppositie. Onthoud dat het proefschrift al is goedgekeurd en dat het een feestelijke dag is voor de promovendus.
- Een beetje humor bij de oppositie mag, het kan het ijs wat breken.

Derde NVMO Medisch-Onderwijskundig Promovendidadag, Utrecht 18 april 2008

Verslag: Anja Karg, Bas Koole, Mariska Min-Leliveld, Stephan Ramaekers, Monica van de Ridder

Inleiding en hoofdlezingen

Een goede onderzoeker kenmerkt zich door: denken, doen en communiceren. Denken: voortdurend bezig zijn met je onderwerp en je steeds afvragen hoe het nou eigenlijk zit; Doen: goed uitvoeren van onderzoek, dit ook om het denken verder te helpen. Communiceren: delen van je denken en doen met anderen. ‘Deliberate practise’ speelt daarin een belangrijke rol. De onderzoeker blijft in de grip van het onderwerp, voert onderzoek op een goede manier uit, en oefent op een actieve manier zijn/haar zwakke punten. Met deze woorden opende Olle ten Cate (UMCU) de derde Medisch-Onderwijskundig Promovendidadag.

Janke Cohen-Schotanus (UMCG) en Jan van Dalen (UM) verzorgden een plenaire, interactieve sessie over de problematiek van het schrijven. De 41 deelnemers -31 promovendi en 10 promotoren- reflecteerden op schrijfproblemen: hoe structureer je de bevindingen, hoe problematiseer je het onderwerp, hoe breng je de hoofdboodschap onder woorden, hoe beoordeel je referenties op relevantie, hoe bepaal je in welk tijdschrift je publiceert? Plenair werd op deze punten ingegaan. De deelnemers wisselden ervaringen uit: “Als het Engels even tegen zit, dan schrijf ik het woord waar ik niet op kom in het Nederlands, en ik ga verder met schrijven.” “Ik zet eerst handgeschreven mijn gedachten op een kladje, en dat werk ik later uit”. “Bij het schrijven probeer ik zoveel mogelijk feedback te verzamelen van verschillende personen; daar leer ik van.” “Denk na over: staat er wat je bedoelt en bedoel je wat er staat.” (MvdR)

Parallele sessies

Ook nu weer gelegenheid voor alle Nederlandse en Vlaamse promovendi om anderen te laten zien waar ze in hun onderzoek mee bezig zijn: een presentatie van ideeën, een verkenning of afbakening van onderwerpen en aanpak maar ook resultaten en de daarbij opkomende vragen en problemen. Nieuw daarbij was de mogelijkheid om je onderzoeks aanpak te laten refereren. In zes sessies met telkens 2 of 3 presentaties kwam een rijk geschakeerd geheel aan bod: anatomie-onderwijs, patiëntveiligheidsonderwijs, uitvoer van transurethale ingrepen op de operatiekamer, anticiperen op studie-uitval en vertraging door de leeromgeving aan te passen aan diversiteit onder studenten, en decentrale selectie. Ongeacht hoe ver het onderzoek was gevorderd, de presentaties bleken zonder uitzondering aanleiding voor discussie; levendig, kritisch en constructief. (SR)

Lunchsessie Kwalitatief onderzoek

Voor het eerst dit jaar was er een “lunchsessie”. Het doel van deze sessie is een expert ontmoeten die van tevoren toegestuurde vragen van promovendi kan beantwoorden. Hennie Boeije, docente Kwalitatieve Onderzoeksmethoden (UU) was hiervoor uitgenodigd. Verschillende thema’s kwamen naar voren: “Welk soort vragen kun je met kwalitatief onderzoek beantwoorden”, “Wat zijn de voor- en nadelen van het éérs inzetten van kwalitatieve onderzoeksmethoden gevolgd door kwantitatieve en vice versa?” Hoe schrijf je kwalitatief onderzoek op: “Hoe prop je al je mooie bevindingen in een kort artikel?” “Is een kwalitatief onderzoeksartikel een ‘citatenketting’ Boodschap van deze te korte en leerzame bijeenkomst was: ook bij kwalitatief onderzoek geldt - klets niet, maar maak je boodschap duidelijk! (AK)

Promotiesimulatie

Als voorbereiding op de komende promotie hebben drie laatstejaars promovendi met verve hun artikel verdedigd. De opponenten en de promotiecommissie -in toga- hadden zich voor de

gelegenheid goed ingeleefd. De vragen werden ingekleed met de gebruikelijke complimenten en een kritische noot: “Geachte mevrouw de promovenda, u heeft een interessant artikel geschreven over feedback, echter, uw begrippen zijn voor mij niet helder, zou u deze nogmaals kunnen toelichten?”. “U heeft heel interessante resultaten, maar is het niet gewoon altijd zo, dat dit resultaat er altijd uitkomt. Hebben wij dit niet allemaal als werkende mens?”. “Wat verstaat u precies onder *non-native*? U gebruikt een andere definitie dan gebruikelijk is.” Zo passeerden feedback, simulatiepatiënten, en taalachterstanden de revue. Na het *hora est* werd de ‘plechtigheid’ afgesloten en wat het tijd voor het informele gedeelte. (MML)

Afsluiting

De terugblik stond in het teken van persoonlijke reflectie. Deelnemers schreven een korte reflectie met hun persoonlijke ervaringen, tevens het uitgangspunt verdere reflecties over deze dag op de terugreis. In de vooruitblik werd vooral gesproken over suggesties voor een volgende promovendidag en de behoefte c.q. wenselijkheid van een online-forum, dan wel andere vormen waarin informatie onderling gemakkelijk uitgewisseld zou kunnen worden.

Na het invullen van een evaluatieformulier volgde een afsluitende borrel, waarop aan de belangrijke doelstelling van deze dag werd gewerkt: het informele contact tussen de deelnemers.

In de toekomst wacht de uitdaging om de dag zo interessant en informatief mogelijk te houden voor zowel promovendi in de begin- en eindfase, als voor de begeleiders, én om de dalende trend in het aantal deelnemers te doorbreken. Uit de positieve evaluatie van de dag bleek een geslaagde opzet: “verder zo doorgaan”, “leuke inspirerende dag” en “prima om te herhalen”. Deze evaluatie biedt voldoende aanknopingspunten om de NVMO-promovendidag in 2009 ook tot een groot succes te maken. (BK)